

VERZOEK OM INPUT VOOR EEN EFFECTBEOORDELING

Dit document dient om het publiek en belanghebbenden te informeren over de toekomstige wetgevingswerkzaamheden van de Commissie, zodat zij feedback kunnen geven over de analyse van het probleem door de Commissie en over mogelijke oplossingen. Bovendien kunnen zij relevante informatie doorgeven waarover zij beschikken, bijvoorbeeld over de mogelijke gevolgen van de verschillende opties.

TITEL VAN HET INITIATIEF	Herziening van de nationale doelstellingen en flexibiliteitsregelingen in het EU-klimaatbeleidskader na 2030
LEIDEND (VERANTWOORDELIJKE EENHEID) DG	Directoraat-generaal Klimaat (DG CLIMA) — CLIMA.A3 (Klimaatgovernance, -plannen en -mainstreaming) en CLIMA.C3 (Koolstofarme oplossingen III: Landeconomie en Koolstofverwijderingen)
VERWACHT SOORT INITIATIEF	Wetgevend
INDICATIEVE PLANNING	Vierde kwartaal 2026
AANVULLENDE INFORMATIE	Europese klimaatwet — Klimaatactie — Europese Commissie Verdeling van de inspanningen: Emissiedoelstellingen van de lidstaten — Klimaatactie Sector landgebruik — Klimaatactie — Europese Commissie

Dit document dient slechts ter informatie. Het loopt niet vooruit op de eindbeslissing van de Commissie over de vraag of dit initiatief zal worden voortgezet en welke invulling dat uiteindelijk zal krijgen. Alle elementen van het beschreven initiatief, waaronder de planning, kunnen veranderen.

A. Politieke context, probleemomschrijving en subsidiariteitscontrole

Politieke context

Volgens de Europese klimaatwet (Verordening (EU) 2021/1119 van 30 juni 2021) moet de EU een tussentijdse klimaatdoelstelling voor 2040 vaststellen. Deze tussentijdse doelstelling bepaalt het tempo waarin de netto-uitstoot van broeikasgassen in de hele EU moet worden verminderd om tegen 2050 klimaatneutraal te zijn. Daartoe heeft de Commissie voorgesteld de Europese klimaatwet te wijzigen door een tussentijdse doelstelling vast te stellen om de netto-uitstoot van broeikasgassen tegen 2040 met 90 % te verminderen ten opzichte van het niveau van 1990.

De medewetgevers van de EU hebben in december 2025 een voorlopig akkoord bereikt over de wijziging, waarin zij hun steun uitspreken voor een juridisch bindende klimaatdoelstelling om de netto-uitstoot tegen 2040 met 90 % te verminderen ten opzichte van 1990. Deze wijziging verplicht de Commissie om een passende bijdrage te leveren aan de klimaatdoelstelling voor 2040 van hoogwaardige internationale kredieten van maximaal 5 % van de netto-emissies van de EU in 1990 en voorziet in een mogelijke proefperiode tussen 2031 en 2035 om een hoogwaardige en integriteitsvolle internationale kredietmarkt op te zetten. In het akkoord wordt er onder meer ook op gewezen dat rekening moet worden gehouden met verschillende factoren, waaronder: i) het realistische aandeel van de verwijdering van koolstofdioxide, waarbij rekening wordt gehouden met de onzekerheden die gepaard gaan met natuurlijke verwijderingen en ervoor wordt gezorgd dat eventuele tekorten niet door andere economische sectoren moeten worden opgevangen; ii) het belang van bijdragen aan de wereldwijde emissiereductie-inspanning op een zowel ambitieuze als kostenefficiënte wijze, met name door een passend niveau van hoogwaardige internationale kredieten vast te stellen, en iii) de noodzaak van een herzieningsclausule.

Met het oog op deze voorlopig overeengekomen wijziging van de EU-doelstelling voor 2040 moet ook het klimaatbeleidskader van de EU voor de periode na 2030 worden herzien. Het werkprogramma van de Commissie voor 2026 omvat een herziening van de nationale streefcijfers en flexibiliteit in het EU-klimaatbeleidskader. Het directoraat-generaal Klimaat (DG CLIMA) heeft voor deze herziening verschillende studies laten uitvoeren, waaronder: i) een evaluatiestudie van de verordening inzake landgebruik, verandering in landgebruik en bosbouw (LULUCF); ii) een analyse van de verordening inzake de verdeling van de inspanningen; iii) een kwalitatieve beoordeling van de effecten van een reeks mogelijke beleidsopties op de nationale klimaatdoelstellingen voor de periode na 2030, en iv) een op basis van de verordening inzake koolstofverwijdering en koolstoflandbeheer

opgestelde beoordeling van verschillende opties voor marktgebaseerde instrumenten om vraag naar koolstofverwijderingen te creëren. Voortbouwend op de ervaring die met de huidige instrumenten is opgedaan, heeft dit initiatief tot doel nationale streefcijfers voor te stellen die stimulansen bieden voor aanvullende nationale investeringen en beleidsmaatregelen om de vereiste broeikasgasemissiereducties en -verwijderingen te realiseren met het oog op het verwezenlijken van de klimaatdoelstelling van de EU voor 2040 en het bereiken van klimaatneutraliteit tegen 2050. Daarbij zal rekening worden gehouden met de bepalingen in de Europese klimaatwet over factoren die moeten worden meegenomen in de wetgevingsvoorstellen voor de periode na 2030. In het kader van het initiatief zullen ook rechtvaardigheid en solidariteit, ecologische duurzaamheid en synergieën, kostenefficiëntie, nationale omstandigheden en specifieke kenmerken, waaronder die van eilanden en ultraperifere gebieden, worden beoordeeld. Ook wordt gekeken naar de manier waarop meer flexibiliteit binnen en tussen sectoren en instrumenten, alsook faciliterende maatregelen van de EU, de lidstaten kunnen helpen hun nationale streefcijfers te halen. Daarnaast zal het realistische aandeel van de verwijdering van koolstofdioxide worden beoordeeld, waarbij rekening wordt gehouden met de onzekerheden die gepaard gaan met natuurlijke verwijderingen en ervoor wordt gezorgd dat eventuele tekorten niet door andere economische sectoren moeten worden opgevangen. Tegelijkertijd moet in de beoordeling worden erkend dat natuurlijke putten duurzaam kunnen worden verbeterd door de biodiversiteit te beschermen en te herstellen en tegelijkertijd een concurrerende en duurzame circulaire bio-economie te bevorderen. De beoordeling van de regels voor het gebruik van internationale kredieten in het EU-klimaatbeleidskader voor de periode na 2030, in het kader van de voorlopig overeengekomen wijziging van de Europese klimaatwet, maakt deel uit van een afzonderlijk initiatief. De verordening inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie, die betrekking heeft op de rapportage-, monitoring- en planningsverplichtingen in verband met dit initiatief, zal afzonderlijk worden herzien. Aangezien deze drie initiatieven nauw met elkaar verbonden zijn, kunnen bepaalde elementen later tussen de initiatieven worden overgedragen.
Probleem dat met het initiatief wordt aangepakt De Europese klimaatwet bevat een bindende EU-klimaatdoelstelling voor 2030 en een doelstelling om tegen 2050 klimaatneutraal te bereiken. Om bij de dragen tot de verwezenlijking van deze doelstellingen, hebben de lidstaten in het kader van de verordening inzake de verdeling van de inspanningen bindende nationale streefcijfers vastgesteld om de broeikasgasemissies van binnenlands vervoer, gebouwen, landbouw, kleine industrie en afval te verminderen, en om de nettoverwijderingen in het kader van de LULUCF-verordening te verhogen. Aangezien beide verordeningen in 2030 vervallen, zullen de nationale klimaatdoelstellingen daarna niet meer van kracht zijn, tenzij er een nieuw initiatief wordt voorgesteld. Zoals vereist in artikel 4, lid 3, van de Europese klimaatwet heeft de Commissie in juli 2025 een wijziging van de Europese klimaatwet voorgesteld met het oog op een bindende EU-doelstelling om de netto-broeikasgasemissies tegen 2040 met ten minste 90 % te verminderen (ten opzichte van 1990). De medewetgevers van de EU hebben in december 2025 een voorlopig akkoord bereikt over deze wijziging. In het voorlopige akkoord wordt ook gesteld dat de Commissie de desbetreffende EU-wetgeving moet herzien om bij te dragen tot de verwezenlijking van de doelstelling voor 2040 en de doelstelling van klimaatneutraliteit tegen 2050. Uit het voortgangsverslag 2025 over klimaatactie blijkt dat er nog verdere maatregelen nodig zijn om de klimaatdoelstellingen voor 2030 te verwezenlijken en tegen 2050 klimaatneutraliteit te bereiken. Met name wat de LULUCF-sector betreft, zijn de koolstofverwijderingsputten van de EU de afgelopen tien jaar in een zorgwekkend tempo afgenomen en ligt aantal lidstaten niet op schema om de nationale streefcijfers voor nettokoolstofverwijdering voor 2030 te halen. Als er geen nationale klimaatdoelstellingen voor de periode na 2030 zijn, zullen de lidstaten minder stimulansen hebben om de maatregelen te nemen die nodig zijn om hun broeikasgasemissies te verminderen en de verwijderingen te verhogen in het tempo dat nodig is om tegen 2050 klimaatneutraliteit te bereiken.
Grondslag van het EU-optreden (rechtsgrondslag en subsidiariteitscontrole)
Rechtsgrondslag
De rechtsgrondslag van dit initiatief is artikel 192, lid 1, VWEU.
Praktische noodzaak van EU-optreden
Klimaatverandering is een grensoverschrijdend probleem. Daarom kan een gecoördineerd optreden van de EU nationale en lokale maatregelen op doeltreffende wijze aanvullen en versterken. Met coördinatie op EU-niveau wordt de klimaatactie versterkt, en EU-optreden is gerechtvaardigd op grond van subsidiariteit, overeenkomstig artikel 191 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). De EU werkt al sinds 1992 aan gezamenlijke oplossingen en aan de bevordering van een wereldwijde overeenkomst om klimaatverandering tegen te gaan. Optreden op EU-niveau is daarom van essentieel belang en gecoördineerd EU-beleid heeft veel grotere kans om tot een echte transformatie te leiden, met name gezien de mondiale aard van de uitdaging.

B. Doelstellingen en beleidsopties

Dit initiatief heeft tot doel het EU-klimaatbeleidskader te herzien om de aanvullende nationale investeringen en beleidsmaatregelen mogelijk te maken die nodig zijn om de voorlopig overeengekomen EU-klimaatdoelstelling voor 2040 en de doelstelling van klimaatneutraliteit in 2050 te verwezenlijken. In het kader van dit initiatief zal de rol van de nationale klimaatdoelstellingen voor na 2030 worden beoordeeld, met inbegrip van het toepassingsgebied, het ontwerp, de toewijzing en de governance ervan en de wijze waarop zij de bestaande marktgebaseerde instrumenten zullen aanvullen. Het gaat onder meer om de twee EU-emissiehandelssystemen en de regelgevingsinstrumenten van de EU, zoals de F-gassenverordening en de CO₂-emissienormen voor lichte en zware bedrijfsvoertuigen. Ook zal worden nagedacht over de ontwikkeling van de kaders voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie voor het decennium na 2030. In het initiatief wordt ook gekeken naar kostenefficiëntie en solidariteit, rekening houdend met de verschillende nationale omstandigheden en specifieke kenmerken, waaronder die van eilanden en ultraperifere gebieden. Er zal ook rekening worden gehouden met het vergroten van de flexibiliteit binnen en tussen sectoren en instrumenten, zodat de doelstellingen op een eenvoudige en kosteneffectieve manier kunnen worden verwezenlijkt. Daarnaast worden het realistische aandeel van de verwijdering van koolstofdioxide in de totale emissiereductie-inspanning en de specifieke kenmerken van de LULUCF-sector, zoals veerkracht en natuurbehoud, beoordeeld. In het initiatief wordt ook gekeken naar het belang van nationale klimaatdoelstellingen voor het stimuleren van overheidsinvesteringen op nationaal niveau en naar de voorgestelde langetermijnbegroting van de EU voor de periode 2028-2034.

Er zal worden beoordeeld of mogelijke faciliterende maatregelen van de EU, zoals vrijwillige marktgebaseerde benaderingen, nodig zijn om de kostenefficiënte verwezenlijking van de nationale doelstellingen te ondersteunen, met name in de landbouw- en bosbouwsector, waar momenteel minder stimulansen zijn voor klimaatmaatregelen. Ook worden mogelijke wijzigingen van de verordening inzake koolstofverwijdering en koolstoflandbeheer beoordeeld. De nadruk zal liggen op de manier waarop verbeterde voorschriften voor planning, monitoring en rapportage voor de waardeketens van de agrovoedingssector en de bosbouw (met inbegrip van geoogste houtproducten) de ecologische duurzaamheid, de veerkracht en het concurrentievermogen kunnen vergroten, de administratieve kosten kunnen verlagen en een concurrerende en duurzame kringloopgerichte bio-economie kunnen bevorderen. Ook wordt gekeken of emissiereducties in de veeteelt kunnen worden opgenomen in het toepassingsgebied van de verordening inzake koolstofverwijdering en koolstoflandbeheer.

C. Waarschijnlijke effecten

Het vaststellen van nationale klimaatdoelstellingen voor de periode na 2030 zal de lidstaten stimuleren om aanvullende investeringen te doen en beleidsmaatregelen te nemen om hun broeikasgasemissies te verminderen en de verwijderingen te verhogen, wat de klimaatactie op EU-niveau ondersteunt en milieuvoordelen oplevert.

Aanvullende nationale beleidsmaatregelen voor de sectoren die onder de nationale streefcijfers vallen, kunnen de aanleg of verbetering van infrastructuur vereisen, met name elektriciteits-, waterstof- en CO₂-netwerken, of gevolgen hebben voor praktijken op het gebied van landgebruik. Deze gevolgen kunnen worden beperkt door een meer gecoördineerde en coherente ruimtelijke ordening en door middel van energie- en klimaatbeleid, onder meer door op de natuur gebaseerde oplossingen te integreren die zowel voor het klimaat als voor de biodiversiteit voordelen opleveren. Nationale streefcijfers zullen naar verwachting ook leiden tot meer investeringen in het koolstofvrij maken van de economie. Aanvullende beleidsmaatregelen om de uitstoot van broeikasgassen te beperken, leveren extra voordelen op, zoals minder luchtvervuiling, minder verkeersopstoppen in steden, betere gebouwen en groenere steden. Al deze voordelen zouden een positief effect hebben op het welzijn.

In de effectbeoordeling zullen de sociale effecten worden onderzocht en zal worden nagegaan hoe maatregelen ter ondersteuning van het publiek, met inbegrip van kwetsbare huishoudens, kunnen worden aangemoedigd, en zullen tegelijkertijd synergieën met het Sociaal Klimaatfonds worden onderzocht. In de effectbeoordeling zal rekening worden gehouden met het feit dat de EU-begroting een rechtvaardige transitie naar de EU-doelstellingen voor 2040 en 2050 kan ondersteunen, met het oog op een sociaal rechtvaardige transitie naar klimaatneutraliteit.

D. Instrumenten voor betere regelgeving

Effectbeoordeling

Er zal een effectbeoordeling uitgevoerd worden om dit initiatief te helpen voorbereiden. Het effectbeoordelingsproces zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2026 van start gaan. Daarin worden de economische, sociale en milieueffecten van de verschillende opties voor de nationale streefcijfers voor 2040 onderzocht, evenals de manier waarop de opties de doelstellingen en maatregelen van de EU aanvullen en de bijbehorende faciliterende maatregelen op EU-niveau, met inbegrip van vrijwillige marktgebaseerde maatregelen in toeleveringsketens van de land- en bosbouw, in overeenstemming met de verordening inzake koolstofverwijdering en koolstoflandbeheer. De

effectbeoordeling wordt gebaseerd op de ervaring die is opgedaan met de uitvoering van de verordening inzake de verdeling van de inspanningen en de LULUCF-verordening, met inbegrip van de evaluatie daarvan, en de lopende uitvoering van de verordening koolstofverwijdering en koolstoflandbeheer.

Raadplegingsstrategie

De Commissie zal de standpunten van de belangrijkste belanghebbenden verzamelen via een online openbare raadpleging van 12 weken, die in het eerste kwartaal van 2026 zal worden gehouden, en technische workshops over belangrijke thematische gebieden organiseren. Deze standpunten zullen worden opgenomen in de effectbeoordeling van de nationale streefcijfers en flexibiliteit voor de periode na 2030.

- De openbare raadpleging zal de vorm aannemen van een onlinevragenlijst waaraan respondenten standpuntnota's kunnen toevoegen.
- De openbare raadpleging zal beschikbaar zijn op "Geef uw mening" (het centrale portaal voor openbare raadplegingen van de Commissie) en de website van DG CLIMA.
- Andere documenten van belanghebbenden dan standpuntnota's die via het portaal "Geef uw mening" worden ingediend, zoals beleidsnota's of routekaarten, zullen ook in aanmerking worden genomen.
- De openbare raadpleging zal in alle 24 officiële talen van de EU worden gehouden.

Binnen acht weken na de afsluiting van de openbare raadpleging wordt online een samenvattend feitenverslag gepubliceerd. Een samenvattend verslag met een samenvatting van de resultaten van alle raadplegingsactiviteiten zal als bijlage bij het evaluatieverslag worden gevoegd.

In overeenstemming met het beleid van de Europese Commissie voor betere regelgeving om initiatieven te ontwikkelen op basis van de beste beschikbare kennis, nodigen wij wetenschappelijke onderzoekers, academische organisaties en wetenschappelijke genootschappen en verenigingen met expertise op het gebied van de analyse van strategieën ter beperking van de klimaatverandering en klimaateffecten uit om relevante gepubliceerde en nog te publiceren wetenschappelijke onderzoeken, analyses en gegevens in te dienen. Documenten waarin de huidige stand van de kennis op het toepasselijke gebied wordt samengevat, zouden bijzonder nuttig zijn.

Waarom deze raadpleging?

Het doel van deze raadpleging is belanghebbenden en het grote publiek te raadplegen over de wijze waarop nationale streefcijfers en inspanningen, samen met meer flexibiliteit en faciliterende maatregelen van de EU, de vereiste broeikasgasemissiereducties en -verwijderingen kunnen bevorderen om de verwezenlijking van de klimaatdoelstelling van de EU voor 2040 te ondersteunen. De raadpleging zal bijdragen tot de transparantie en controleerbaarheid van het effectbeoordelingsproces.

Dit initiatief houdt verband met twee andere lopende initiatieven op dit gebied, waarover de Commissie ook een openbare raadpleging houdt: i) de beoordeling van de rol van internationale kredieten bij de verwezenlijking van de doelstelling voor 2040, in het kader van de voorlopig overeengekomen wijziging van de Europese klimaatwet, en ii) de herziening van de verordening inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie, die de rapportage-, monitoring- en planningsverplichtingen met betrekking tot dit initiatief omvat. Aangezien deze drie initiatieven nauw met elkaar verbonden zijn, kunnen bepaalde onderdelen later tussen de initiatieven worden overgedragen.

Doelgroep

De openbare raadpleging is gericht tot het grote publiek en tot belanghebbenden die meer rechtstreekse gevolgen kunnen ondervinden van de vaststelling van nationale klimaatdoelstellingen. Het gaat onder meer om nationale, regionale en lokale overheden, financiële instellingen, het bedrijfsleven, brancheorganisaties, vakbonden, consumenten- en beroepsorganisaties, ngo's en de academische wereld.